

Poštnina plačana v gotovini

ŠTEVILKA 12

LETNIK XXXVIII

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

V LJUBLJANI, DNE 15. DECEMBRA 1937

Priloga „Narodnega Gospodarja“ štev. 12, 1. 1937.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Kmečko-delavske hranilnice in posojilnice v Dolu pri Hrastniku, r. z. z. n. z., se vrši v nedeljo, dne 19. decembra 1937, po rani maši v uradni sobi posojilnice. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni letni občni zbor Vinarske in kletarske zadruge v Metliki, r. z. z. o. z., se bo vršil 19. decembra 1937 ob 9 dopoldne v prostorih Hranilnice in posojilnice. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje in odobritev računskega zaključka za leto 1936/37. 4. Prejemba pravil. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni letni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Predosijah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 23. decembra 1937 ob 17. uri v združnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskih zaključkov z

dne 25. IX. in 31. XII. 1936. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Št. Pavlu pri Preboldu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. decembra 1937 ob 7. uri zjutraj v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega zaključka z dne 25. IX. in 31. XII. 1936. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Poročilo o izvršeni reviziji. 6. Slučajnosti in predlogi.

Redni občni zbor Kmetško-delavske hranilnice in posojilnice na Teharjih, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo, dne 9. januarja 1938 ob 8. uri zjutraj v posojilničnem uradnem prostoru na Teharjih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za poslovno leto 1937. 5. Volitev članov načelstva in nadzorstva po pretekli triletni dobi. 6. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Kmetijskega društva v Trbojah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 26. decembra 1937 ob 10. uri v župnišču v Trbojah. Dnevni red: 1. Sklepanje glede nakupa gospodarskega poslopja Komurka Terezije v Trbojah, za shrambo kmetijskih strojev. 2. Slučajnosti.

Redni občni zbor Lesne gospodarske zadruge na Zg. Polskavi, r. z. z. o. z., se vrši dne 25. decembra 1937 ob 13. uri pri načelniku g. Pečovniku Štefanu na Zg. Polskavi. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1936. 3. Slučajnosti.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18% Din 120.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 in po 100 kg a Din 100.—; kalijeva sol po 100 kg Din 150.—; kostni superfosfat Din 123; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 211.—; apneni dušik v papirnatih vrečah Din 185.—; kostna moka Din 100.—; nitrofoskal v vrečah Din 144.—; klajno apno Din 275.—; lanene tropine Din 2.—; modra galica Din 6.60; žveplo Din 3.—. Pri vagonem odjemu se cene za gnojila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tre-

sali in reto Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700—2.000; čistilnik 10 sit 1.500 Din; plugi Lesce Din 880—995; reporeznica M. R. Din 550; trijerji Din 2.000 do Din 3.500; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200; robkači Din 900; sadni mlini Din 1.400—1.700; brzoparilniki Din 1.050 do 2.800; kosilni stroji Din 2.000; travniške brane z zvezdnatimi členki 900 Din; travniške brane z jeklenimi špicami Din 800; patent motike »Rapp« Din 70.—. Nitrofoskal, apneni dušik pri najmanjšem odjemu 5.000 kg franko vsaka postaja. Modra galica pri vagonem odjemu po konkurenčni ceni.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

Člani Zadružne zveze dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25 Din na leto, za pola let 12:50 Din. — Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Novosti v novem zadružnem zakonu.

(Konec)

Spisek zadružnikov

Novi zakon nalaga upravnemu odboru dolžnost, da vodi v vezani knjigi spisek ali seznam zadružnikov (imenik članov). Zadrugam z nad 500 člani sme revizijska zveza dovoliti, da ga vodijo po načinu kartoteke. Ta seznam članov bo nekoliko bolj natančno urejen (§ 52) kakor po dosedanjem zakonu.

Spisek zadružnikov sme med poslovnim časom pregledati vsak zadružnik in vsaka druga oseba, ki verjetno izkaže, da ima interes do tega.

Konec vsakega polletja, najkasneje pa do 15. dne prihodnjega meseca mora upravni odbor poslati svoji revizijski zvezi izpisek iz spiska (seznama) zadružnikov. V tem izpisku navede: 1. rodbinsko in rojstno (krstno) ime in prebivališče novih zadružnikov in število njihovih vpisanih deležev; 2. rodbinsko in rojstno ime in prebivališče izstopivših, umrlih in izključenih zadružnikov in število njihovih deležev; 3. število nadaljnjih vpisanih deležev; 4. število odpovedanih in prenesenih nadštevilnih deležev; 5. skupno število stanje konec polletja preostalih zadružnikov in njihovih vpisanih deležev.

Temu izpisku, ki se pošlje revizijski zvezi, mora upravni odbor priložiti:

1. dvojnike pristopnih izjav novih zadružnikov;
2. dvojnike izjav zadružnikov o vpisu nadaljnjih deležev;
3. dvojnike izjav zadružnikov o odpovedi ali prenosu članstva.

Iz tega razloga mora zadružnik vse navedene izjave podati v dveh izvodih, od katerih ostane eden pri zadrugi.

Pravna razmerja zadruga

Z vpisom v zadružni register postane zadruga pravna oseba in trgovec v smislu trgovskega zakonika. Po dosedanjem zakonu so se smatrale za trgovca samo tiste zadruga, ki so opravljale ali popolnoma ali deloma trgovinske posle.

Vendar pa zadruga ni primorana, da bi bila včlanjena v prisilnih združbah po zakonu o obratih kakor tudi ne v trgovinskih, obrtnih industrijskih in lekarniških zbornicah. Izjema od tega pravila velja za obrtne proizvajalne zadruga, ki morajo biti včlanjene

v pristojnih prisilnih združbah obrtnikov in morajo biti tudi članice pristojnih zbornic.

Zadruga je odgovorna za škodo, ki jo napravijo osebe, katere poslujejo za njo, z nedopustnim dejanjem ali s kako opustitvijo v opravljanju združnih poslov. Za tako dejanje je odgovorna tudi kazensko, kolikor je zapretna denarna kazen. S tem pa ni izključena osebna odgovornost storilca in ne pravica zadruga, zahtevati od njega povračilo.

Razmerje zadrug do obrtnega zakona je sledeče. Zadruga v splošnem ne spadajo pod določbe obrtnega zakona, izjemoma pa veljajo vendar tudi za nje nekateri predpisi obrtnega zakona. V tem pogledu odreja § 54 zadr. zakona:

1. Za zadruga je obvezen § 9 obrt. zakona, po katerem ne smejo gospodarske zadruga izvrševati rokodelskega obrta niti takih obrtov ustanavljati. Ta predpis pa ne velja za one produktivne zadruga, katerih člani so izključno samo rokodelci. Tudi potrošne (konsumne) zadruga smejo izvrševati rokodelske obrti, če omejujejo svoje poslovanje na lastne združnike, če ne razdeljujejo dobička, ne dajejo tantiem članom upravnega in nadzornega odbora, če se njihov rezervni sklad nikoli ne sme razdeliti med združnike in če na deleže ali ne plačujejo obresti ali plačujejo obresti samo izpod 6 %. Poleg tega morajo take potrošne zadruga dobiti od bana pravico za izvrševanje rokodelskega obrta, morajo imeti strokovno izvežbanega poslovodjo in smejo opravljati rokodelska dela samo za svoje člane.

2. Zadruga, ki bi hotele izvrševati industrijski (tvorniški) obrt, morajo izpolnjevati vse pogoje obrtnega zakona. Katera združna podjetja je smatrati za tvorniška, odloči v primeru dvoma ban po zaslišanju zbornice, svoje mnenje pa mora dati tudi revizijska zveza (§ 90, odst. 2, točka 2 zadr. zak. in § 55 obrt. zakona).

3. Za zadruga velja dalje § 60 obrt. zakona, ki odreja, kateri obrti se štejejo med koncesionirane in se smejo izvrševati le ob dovolitvi (koncesiji).

Vendar pa ni potrebna koncesija po § 61 odst. 5 obrtnega zakona kreditnim zadrugam in njihovim zvezam. Istotako se ne zahteva obrtna koncesija od zadruga in njihovih zvez, ki dajejo hrano v združnih menzah ali prenočišča, seveda so pa pri tem omejene le na poslovanje s svojimi člani. Dalje ni potrebna koncesija za nekatere vrste kmetijskega zavarovanja.

4. Obvezni so za zadruga predpisi § 435 obrtnega reda o nameščenih.

Kolikor z združnim zakonom ni posebej odrejeno drugače, veljajo tudi za gospodarske zadruga predpisi, ki jih postavljajo drugi zakoni in uredbe za izvrševanje določenih poslov.

Za združno kmetijsko zavarovanje predpiše minister za kmetijstvo posebne pogoje. Za druge vrste zavarovanja obsega zakon (§ 54) posebne predpise.

Posebne varnostne odredbe so v § 55 predpisane za primer, da bi se s spremembo pravil znižalo jam-

stvo zadruŝnikov za zadrudne obveznosti, to je, če bi se ne omejeno jamstvo spremenilo v omejeno, če bi se znižalo omejeno jamstvo ali število deleŝev, ki jih mora zadruŝnik prispevati, ali če bi se znižal znesek deleŝa. Vse take primere je treba prijaviti sodišču, ki take sklepe zaznamuje v zadrudnem registru. Poleg tega se morajo taki sklepi trikrat objaviti v službenem listu, vrh tega pa še na tak naćin, ki je predpisan za objavljanje skupšćinskih sklepov. V tej objavi je treba upnike opozoriti, da jim bo zadruga izplaćala ali zavarovala njihove terjatve, ako bi ne hoteli privoliti v znižanje jamstva. Po preteku treh mesecev more upravni odbor predlagati vpis spremembe pravil in obenem predloŝiti dokazila, da se je opravila predpisana objava, dalje da so upniki, ki so to zahtevali, poplaćani ali zavarovani in da se drugi upniki niso oglasili. Šele, ko postane vpis spremembe pravil pravomoćen, se sme izvršiti sklep skupšćine o znižanju jamstva.

Raćunovodstvo in skladi

Raćunske knjige smejo voditi tudi zadrudni usluŝbenci.

Knjige morajo biti na zadnji strani overovljene po revizijski zvezi in mora to potrdilo obsegati tudi navedbo, koliko strani ali listov je v knjigi.

Pomoŝne knjige sme zadruga z dovoljenjem revizijske zveze voditi tudi v obliki kartoteke, kartotećne liste pa mora overiti revizijska zveza.

Glede knjigovodstva, ocenjevanja inventarnih predmetov, sestavljanja letnih sklepnih raćunov, kakor tudi za se-

stavljanje letnega poroćila upravnega in nadzornega odbora predpiše na tanećnejša navodila Glavna zadrudna zveza.

Upravni odbor mora v treh mesecih po konćanem poslovnem letu sestaviti in podpisati sklepne raćune in jih predloŝiti nadzornemu odboru, ki mora v nadaljnjem mesecu dni preskusiti njihovo pravilnost. Če najde nadzorni odbor nepravilnosti, zahteva od upravnega odbora, naj jih popravi; če bi pa upravni odbor tega ne storil, obvesti nadzorni odbor o tem skupšćino.

Potem, ko je nadzorni odbor pregledal letne raćune, jih je treba objaviti po predpisu pravil, vrh tega se morajo razgrniti na vpogled zadrudnikom in bivšim zadrudnikom, katerih jamstvo še ni prestalo, v poslovalnici zadruga najmanj sedem dni pred skupšćino.

Skupšćini morata upravni in nadzorni odbor obenem s sklepnimi raćuni predloŝiti tudi svoje pismeno poroćilo o poslovanju in o raćunih in predlagati, kako naj se razdeli poslovni prebitek ali popolni morebitna zguba. Nadzorni odbor pa mora podati še predlog o podelitvi razrešnice.

Vsak zadruŝnik in bivši zadruŝnik, ćigar jamstvo še ni prestalo, sme zahtevati, naj mu upravni odbor ob njegovih stroških izda prepis sklepnih raćunov in prepis poroćil upravnega in nadzornega odbora.

Sklepni raćuni in poroćili upravnega in nadzornega odbora se morajo na skupšćini prebrati, razen če skupšćina soglasno sklene, da se ne preberejo.

Skupščina sklepa posebej o odobritvi sklepnih računov, razdelitvi poslovnega prebitka ali nadopolnitvi poslovne izgube in o razrešnici članom upravnega in nadzornega odbora.

Če upravni ali nadzorni odbor ugotovi, da se je imovinsko stanje zadruga od začetka poslovnega leta do dne skupščine znatno poslabšalo, mora podati o tem skupščini pismeno poročilo in predlagati, naj se ne razdeli med zadružnike poslovni prebitek, kolikor je potreben za pokritje znižane imovine.

Rezervni sklad mora zbirati vsaka zadruga. Rezervni sklad se sme uporabljati samo za pokritje poslovnih izgub in sicer na podlagi skupščinskega sklepa. V ta sklad za pokritje poslovnih zgub se mora vlagati vsaj peti del poslovnega prebitka, če ne določajo pravila večjega zneska.

Poleg tega sklada se smejo po pravilih ali po sklepih skupščine zbirati tudi še posebni skladi v določene namene. Ti drugi, posebni skladi se morejo osnovati samo za skupno pospeševanje gospodarstva zadružnikov, za njihovo gospodarsko in zdravstveno izobraževanje in za ustanavljanje dobrodelnih ustanov za člane in za uslužbence zadruga. Če se osnujejo taki posebni skladi, morajo pravila ali sklep skupščine natančneje predpisati, na kak način naj se zbirajo, kako se upravljajo in kako se uporabljajo, dokler zadruga obstoji in po njenem prestanku. Če se osnuje dobrodelna ustanova za zadružne uslužbence, se tak sklad ne sme ukiniti, niti se mu sme izpremeniti namen.

Prestanek zadruga

Razlogi za prestanek

Poleg razlogov, ki so bili določeni v dosedanjem zakonu za prestanek zadruga, uvaja novi zakon še nekatere nove oblike. Tako prestane zadruga ne samo: 1. če poteče čas trajanja, 2. če skupščina tako sklene, 3. če se nad zadrugo uvede stečaj, ampak tudi: 4. če se spoji z drugo zadrugo, 5. če ostane število zadružnikov več kakor leto dni izpod 10, in 6. če tako pravomočno odloči registrsko sodišče.

Če na skupščini, ki sklepa o prestanku zadruga najmanj deset zadružnikov pred sklepom izjavi željo, naj obstoji zadruga še naprej, ne more skupščina skleniti, da zadruga prestane. Za tiste zadružnike, ki bi se pri poimenskem glasovanju izrekli za prestanek zadruga, velja, da so s tem podali izjavo za izstop iz zadruga.

Registrsko sodišče sme izreči, da zadruga prestane:

1. če se nadaljujejo kršitve zadružnega zakona ali pravil ali nemarnost v poslovanju tudi še potem, ko so bile že ponovno izrečene kazni in so tudi ogrožene koristi upnikov ali zadružnikov.

2. če skupščina znova voli za člane upravnega in nadzornega odbora, osebe, ki ne morejo biti člani teh odborov;

3. če zadruga dve zaporedni leti ne predloži skupščini sklepnih računov; tak primer mora revizijska zveza prijaviti registracijskemu sodišču;

4. če se zadruga v primerih, ki jih natančneje obravnava § 99, upira iz-

vršiti odredbe revizijske zveze ali če se ugotovi, da poslovanje obrtniških ali zavarovalnih zadrug nasprotuje določbam zakona (§ 114, odst. 4); ravno tako razpusti sodišče zadrugo, ki bi v dveh letih po razglasitvi združnega zakona ne spravila svojih pravil v soglasje z novim zakonom (§ 117, odstavek 2).

5. če ostane zadruga izven zveze dalje ko 6 mesecev ali če ne bi bila sprejeta v zvezo (§ 89).

Preden izreče prestanek, zasliši sodišče upravni in nadzorni odbor in revizijsko zvezo.

Kadar preстане zadruga zaradi tega, ker je potekel čas ali ker je tako sklenila skupščina ali ker je število članov ostalo nad leto dni izpod deset, mora zadnji upravni odbor prijaviti prestanek v 15 dneh registrskemu sodišču, da se prestanek vpiše v združni register. Če tega ne stori upravni odbor, stori to revizijska zveza; če bi pa tudi revizijska zveza tega ne storila, sme sodišče samo po službeni dolžnosti odrediti vpis prestopa.

Prestanek zaradi uvedbe stečaja ali po sklepu registrskega sodišča vpiše sodišče v združni register po službeni dolžnosti.

Likvidacija

Likvidacijo zadruga je treba opraviti:

1. če preteče čas, za katerega je zadruga ustanovljena, če ne sklene skupščina pred tem rokom, da naj zadruga nadaljuje svoje delo;

2. če sklene skupščina, da naj zadruga preстане;

3. če ostane število združnikov nad leto dni izpod deset;

4. če odloči registrsko sodišče, da naj zadruga preстане.

V primeru pod 1., 2. in 3. opravijo likvidacijo člani upravnega odbora kot likvidatorji, ako ne izvoli skupščina za likvidatorje najmanj treh drugih oseb, ki morejo biti združniki ali nezdružniki. V primeru pod 4. pa postavi likvidatorje registrsko sodišče.

Na predlog revizijske zveze ali nadzornega odbora ali vsaj desetine združnikov ali upnikov, katerih terjatve znašajo vsaj desetino združnih dolgov, sme registrsko sodišče iz važnih razlogov poleg likvidatorjev ali namesto njih postaviti druge osebe za likvidatorje.

Ako naj opravljajo likvidacijo člani upravnega odbora ali od skupščine izvoljeni likvidatorji, mora upravni odbor v 15 dneh prijaviti likvidatorje registrskemu sodišču, da jih vpiše v združni register in da jih objavi. Likvidatorje, ki jih postavi sodišče, pa vpiše sodišče v združni register in vpis objavi po službeni dolžnosti.

Skupščina sme ob vsakem času z nadpolovično večino menjati likvidatorje, če jih je sama izvolila ali če opravljajo likvidacijske posle člani zadnjega upravnega odbora. Druge pa more menjati le sodišče na predlog revizijske zveze, skupščine, nadzornega odbora, desetine združnikov ali na predlog upnikov.

S prijavo likvidatorjev za vpis v združni register, oziroma z vpisom takih likvidatorjev, ki jih je postavilo sodišče, preстане dolžnost upravnega odbora.

V likvidaciji veljajo glede pravnega razmerja med zadružniki, med zadružniki in zadrugo, med zadrugo in drugimi osebami, dalje glede skupščine, nadzornega odbora in glede revizije iste določbe zakona kakor pred prestankom zadruge.

Določbe o upravnem odboru glede pravic, dolžnosti in odgovornosti veljajo tudi za likvidatorje, pa naj jih je postavilo sodišče. Toda zadržno firmo morajo likvidatorji podpisovati z dostavkom »v likvidaciji«.

Za zadrugo v likvidaciji ne veljajo predpisi o delitvi poslovnega prebitka in o prispevkih za rezervni sklad in za druge sklade.

Potem, ko je likvidacija vpisana v zadružni register, objavijo likvidatorji na predpisani način prestanek zadruge in pozovejo upnike zadruge, naj prijavijo v šestih mesecih svoje terjatve do zadruge. Ta poziv upnikom se mora vrh tega trikrat objaviti v uradnem listu. Šestmesečni rok za prijave upnikov se računa od tretje objave v uradnem listu. Znanec upnike pa morajo likvidatorji pozvati tudi naravnost, naj prijavijo svoje terjatve.

Likvidacijska bilanca. Likvidatorji morajo neutegoma napraviti popis zadružne imovine in njenih obveznosti. Na podlagi tega popisa sestavijo bilanco. Pri tem pa zneska vrednosti poslovnih deležev in rezervnega sklada oziroma drugih skladov ne uvrstijo med pasiva, izvzemši one sklade, ki so ustanovljeni v dobrodelne namene in za uslužbenca zadruge in ne prestanejo s prestankom zadruge.

To bilanco predložijo likvidatorji skupščini v odobritev. Istočasno sklepa skupščina tudi o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru.

Odobreno bilanco pošljejo likvidatorji skupaj z zapisnikom o skupščini registracijskemu sodišču in revizijski zvezi in jo objavijo na predpisani način.

Poslovanje likvidatorjev. Likvidatorji morajo dokončati tekoče posle, izterjati terjatve zadruge in spraviti v denar njeno imovino. Sklepati smejo v imenu zadruge tudi poravnave. Nove posle smejo sklepati le, kolikor je to potrebno za dovršitev nerešenih poslov.

Vso imovino kot celoto smejo vnovčiti le na podstavi skupščinskega sklepa.

Od zadružnikov, ki še niso vplačali polnih deležev, smejo zahtevati, da plačajo ostanek deleža, kolikor je potrebno za poplačilo upnikov in izločenih zadružnikov, katerim je jamstvo že prestalo. Ne vplačani deli poslovnih deležev veljajo za dospelce, čeprav jim še ni dospel rok plačila. Ponovno (vnovično) vplačilo deležev se pa od zadružnikov ne more terjati, ko zadruga prestane.

Plačevanje upnikov. Iz imovine prestale zadruge se najprej poravnajo prijavljene terjatve upnikov. Zneski, ki so potrebni za poplačilo znanih, toda ne prijavljenih terjatev ali ki so potrebni za poplačilo še ne dospelih ali spornih ali pogojnih terjatev, se izločijo in se položijo pri registrskem sodišču.

Iz preostale imovine se potem poplačajo izločenim zadružnikom

njihovi poslovni deleži po obratunu z zadrugo.

Zatem se izplača združnikom vrednost poslovnih deležev na podstavi prve bilance v likvidaciji. Če se ne more izplačati vsa vrednost, se opravi izplačilo sorazmerno.

Zneski, ki bi jih opravičenci ne vzeli do konca likvidacije, se izroče registrskemu sodišču. Če se ti zneski tudi pri sodišču ne vzamejo v dveh letih, jih izroči sodišče revizijski zvezi, da jih hrani in porabi po § 70.

Rezervni sklad se sme porabiti samo za plačilo terjatev upnikov; njegov neporabljeni del se izroči revizijski zvezi. Drugi skladi se morajo porabiti za poravnavo obveznosti, ki jih ima zadruga do upnikov, do izločenih združnikov in glede deležev združnikov.

Ne smejo pa se v ta namen porabiti skladi, ki so določeni v dobrodelnih namene za uslužbenca. Ti skladi se po izbrisu zadruge iz združnega registra izpremene v ustanovo, ki ima enak namen. Če ni določen za to ustanovo potreben statut, ga predpiše revizijska zveza.

Likvidatorji morajo ob koncu vsakega polletja poročati revizijski zvezi o svojem poslovanju.

Po končani likvidaciji izročijo likvidatorji preostalo imovino revizijski zvezi, ki jo mora hraniti pet let od tlej, ko je bila združna firma izbrisana iz združnega registra. Če se ustanovi v tem času na sedežu bivše zadruge ali v sodnem okraju bivše zadruge druga zadruga z enakim predmetom poslovanja, se preostala imovina izroči tej zadrugi, ako pristopi k isti revizijski

zvezi. V nasprotnem slučaju porabi zveza izročeno ji imovino za pokritje revizijskih stroškov.

Iste določbe veljajo za imovino, ki se položi pri sodišču, preden terjatev zastara.

Likvidatorji morajo po končani likvidaciji podati registrskemu sodišču predlog za izbris zadruge iz združnega registra. Predlogu morajo predložiti prepis zapisnika zadnje skupščine, iz katerega se vidi, da so računi odobreni in da je likvidatorjem in nadzornemu odboru dana razrešnica.

Knjige, račune, računska dokazila, dopise in spise izroče likvidatorji revizijski zvezi. Knjige in vsi imenovani spisi se morajo hraniti deset let, bivši združniki, upniki in njihovi pravni nasledniki pa jih smejo o vsakem času vpogledati.

Če bi se naknadno pokazala kakšna imovina zadruge, pozove registrsko sodišče znova likvidatorje ali postavi nove, da uredijo to zadevo po določbah zakona.

Spojitev (fuzija)

Spajati se morejo samo take zadruge, ki imajo enako vrsto jamstva. Spojitev se prevede tako, da se prenese imovina zadruge kot celota (sprejeta zadruga) v drugo zadrugo (sprejemajoča zadruga) v ta namen, da se porabi za poslovne deleže v sprejemajoči zadrugi, ki jih da le-ta združnikom sprejete zadruge.

Skupščini obeh zdruget sprejmeta sklepe, ki natančno določijo pogoje za spojitev.

Natančnejše določbe o postopku, ki ga je treba uvesti in provesti za spojitve, obsegajo § 72, 73 in 74.

Stečaj (konkurz)

Določbe stečajnega (konkurznega) zakona in zakona o prisilni poravnavi izven stečaja veljajo tudi za zadruge, kolikor ne obsega združni zakon izjemnih odredb.

Pravice in dolžnosti, ki jih ima v konkurzu ali v prisilni poravnavi izven konkurza dolžnik, izvršuje upravni odbor, oziroma likvidacijski odbor, če je zadruga v likvidaciji.

V stečaju zadruga je dopustna prisilna poravnava, ni pa dopustna prisilna poravnava izven stečaja pri zadruzi, ki je v likvidaciji.

Zadružniki, ki so iz zadruga izbrisani, ne morejo uveljavljati svojih terjatev iz poslovnih deležev kot stečajne terjatve.

Važna je odredba, da stečajni upniki ne morejo neposredno od združnikov terjati doprinosov, ki jih združniki dolgujejo stečajni masi iz svojega jamstva za zadrugo.

Če bi se pokazalo, da imovina zadruga ne zadostuje za pokritje stroškov konkurznega postopanja in da tudi iz jamstva združnikov ni pričakovati tolikšnih prispevkov, da bi se mogli ti stroški kriti, se sme predlog za uvedbo konkurza zavrniti.

Če bi bilo pričakovati, da se da prezadolženost zadruga odpraviti s primernimi ukrepi, ki bi jih lahko sklenila skupščina, skliče upravni odbor skupščino in v primeru nesklepčnosti še drugo. Skupščini predlaga upravni odbor, kako naj

bi se prezadolženost odpravila, in obvesti o sklepih skupščine registrsko sodišče in revizijsko zvezo. Ne more se pa skupščina sklicati, ako bi bila prezadolženost tako velika, da bi presegala vrednost obveznosti iz jamstva za četrti del ali več.

Ko se izračunava prezadolženost, se ne štejejo med dolgove: poslovni deleži, rezervni sklad in drugi rezervni skladi (izvzemši one, ki so napravljeni v dobrodelne namene za nameščence in ne prenehajo s prestatkom zadruga). V imovino zadruga se ob taki priliki štejejo terjatve, ki jih ima zadruga zaradi neplačanih deležev in že sklenjenih ponovnih vplačil deležev. Nemoje se pa v imovino šteti obveznosti, ki jih imajo združniki iz svojega jamstva.

Če skupščina ničesar ne sklene, kako naj bi se odpravila prezadolženost, ali če bi bila prezadolženost za četrtino večja kot znaša jamstvo združnikov, dalje če je zadruga nesposobna za plačilo ali če je ustavila plačila, mora upravni odbor sodišču predlagati, naj se uvede stečaj ali pa prisilna poravnava izven stečaja.

Včasih se šele med likvidacijo pokaže, da je zadruga prezadolžena. Kadar nastopi tak primer, morajo likvidatorji takoj o tem obvestiti sodišče in revizijsko zvezo. Prezadolženost zadruga v likvidaciji se preračuna ravno tako, kakor je bilo povedano zgoraj, le da se v imovino ne štejejo terjatve do združnikov zaradi že sklenjenih ponovnih vplačil deležev.

Likvidatorji morajo takoj registrskemu sodišču predlagati uved-

bostečaja, če presega prezadolženost polovico vrednosti jamstva zadružnikov ali če je tudi drugače verjetno, da bi imovina zadruge in vrednost jamstva ne zadostovala za pokritje zadružnih obveznosti in za pokritje stroškov.

Potem, ko je upravni (likvidacijski) odbor prijavil sodišču stečaj, mora to naznaniti revizijski zvezi in takoj sklicati skupščino. Na skupščini se sklene, ali naj člani upravnega odbora (likvidatorji) in člani nadzornega odbora še ostanejo na svojih mestih. Če bi ne ostali, izvoli skupščina takoj druge, čeprav bi morda volitev ne bila na dnevnem redu. Med stečajem sme skupščino sklicati z dovoljenjem stečajnega sodnika tudi upravitelj konkurzne mase.

V stečajnem postopku se odredi najprej narok za preskušanje terjatev, ki so bile prijavljene.

Potem izračuna upravitelj stečajne mase, kakšno vsoto bi morali plačati zadružniki in bivši zadružniki, katerih jamstvo še ni prenehalo. Za podlago tega izračunanja služijo vpisani, pa še ne vplačani poslovni deleži in pa jamstvo zadružnikov. Vsoto, za katero je treba dobiti pokritje, tvorijo dolgovi zadruge in verjetni stroški stečajnega postopka.

Za pokritje primanjkljaja se najprej izterjajo neplačani deleži. Nato morajo zadružniki prispevati na podstavi svojega jamstva. Pri zadrugah z neomejenim jamstvom se ti doprinosi zadružnikov določajo po številu zadružnikov, pri zadrugah z omejenim jamstvom pa po številu vpisanih deležev.

Pred izračunanjem zneskov, ki od-

padejo na posameznega zadružnika, zasliši upravitelj stečajne mase upniški odbor, če ali za koliko naj se ne jemljejo v poštev zadružniki, ki očitno niso zmožni, da bi plačali ves prispevek ali del prispevka. Kolikor se taki plačila nezmožni zadružniki izpuste, za toliko se povečajo prispevki ostalih.

Upravitelj stečajne mase sestavi proračun prispevkov in navede pri vsakem zadružniku posebej, kolik prispevek mora plačati. Ta proračun predloži stečajnemu sodišču, ki ga v primeru potrebe računsko popravi, obenem pa opozori z objavo zadružnike in upnike, da si morejo proračun ogledati in podati v 15 dneh svoje pripombe. Ta objava se razglasi na način, kakor zadruge razglasa svoje objave in poleg tega na sodni oglasni deski. Vrh tega se objava dostavi upravnemu odboru (likvidatorjem) in nadzornemu odboru in vsem tistim zadružnikom, ki morajo plačati prispevke. O pripombah zadružnikov in upnikov se razpravlja na posebnem naroku.

Ko je sodišče definitivno odobrilo proračun, ga objavi ravno tako kakor načrt proračuna, ki ga je bil sestavil in sodišču predložil upravitelj stečajne mase. Odobreni proračun prispevkov postane pravomočen v 15 dneh od dne, ko je bil objavljen na sodni deski.

Proračun prispevkov smejo zadružniki izpodbijati z rekurzom, ki se mora vložiti pri rekurznem sodišču v 15 dneh.

Tako postane proračun izvršen in upravitelj stečajne

mase izterja prispevke, zadrži pa zneske, glede katerih je vložen rekurz, dokler se o njem ne razsodi pravomočno.

Če bi se zgodilo, da bi primanjkljaj s temi prispevki prvega preračuna ne bil popolnoma pokrit, sestavi upravitelj stečajne mase dodatni preračun po istih načelih kakor prvega, in če bi bilo potrebno, še drugega. Seveda je pri zadrugah z omejeno zavezo mogoče te nadaljnje prispevke predpisovati in zbirati le do višine po pravilih določenega jamstva zadružnikov.

Če bi pobrani prispevki presežali vsoto primanjkljaja, je presežek vrniti zadružnikom.

Tisti zadružnik, ki ima kako terjatev do zadruge, ki je bila v konkurznem postopku prijavljena in priznana, sme svoj prispevek pobotati s to terjatvijo.

Stečaj se ne uvede, oziroma se že uvedeni odpravi, ako je samoenupnik ali ker stečajna masa ne zadostuje za kritje stroškov stečajnega postopka. V takem primeru izvršuje upravni (ali likvidacijski) odbor vse dolžnosti, ki so naložene upravitelju konkurzne mase; toda registrsko sodišče sme na predlog katerega interesenta ali po službeni dolžnosti na njihovo mesto postaviti druge osebe za opravljanje teh dolžnosti.

Borba za Glavno zadružno zvezo.

Novi zadružni zakon predpisuje, da mora biti vsaka revizijska zveza včlanjena v Glavni zadružni zvezi. V zakonu je dalje povedano, kakšne so naloge te centralne organizacije, ni pa določeno, ali naj sedanja, v obliki društva obstoječa in delujoča Glavna zadružna zveza postane bodoča centrala ali pa naj se osnuje povsem nova centrala. Splošno mnenje je bilo, da je sedanji Glavni zadružni zvezi treba le prilagoditi svoja pravila zahtevam zakona in da postane potem brez nadaljnjega osrednja zadružna institucija.

Navzlic temu je nekaj zvez, ki v sedanji Glavni zvezi niso bile včlanjene, za 3. december t. l. sklicalo ustanovni občni zbor nove glavne zadružne zveze. Akcijo so vodile štiri zveze zadrug za poljedelski kredit, pridružila se jim je pa tudi Zveza nabavljalnih zadrug dr-

žavnih nameščencev in nekaj drugih manj pomembnih zvez. Ustanovna skupščina se je omenjenega dne dejansko vršila. Za predsednika je bil izvoljen notranji minister g. dr. Anton Korošec, za drugega podpredsednika pa minister socialne politike g. Dragiša Cvetković, ki sta pa oba naknadno v časopisju izjavila, da ne sprejmeta izvolitve.

Z ozirom na ustanovni občni zbor nove glavne zadružne zveze je dosedanja Glavna zadružna zveza, v kateri je organiziranih večina zadružnih osrednjih organizacij v državi, izdala posebno izjavo, v kateri med drugim poudarja, da je Glavna zadružna zveza s celokupnim svojim dosedanjim delom dokazala, da je predstavnica vsega svobodnega zadružništva in da se je ves čas trudila, da bi vse zadružne organizacije v državi, ki so osnovane na zadružnih prin-

cipih, ki jih postavlja mednarodna zvezna vrhovna organizacija svetovnega zadružništva, zbrala in združila pod svojo streho. Glavna zadružna zveza je dosegla skoraj popoln uspeh. V njej so organizirane zadružne organizacije, ki predstavljajo nad 80 % našega zadružništva. Izven Glavne zadružne zveze je ostalo samo nekaj organizacij, ki niso spoštovale splošnih zadružnih principov, nekatere pa iz drugih razlogov, pa tudi take, ki niso izpolnile vseh potrebnih pogojev za članstvo GZZ. Ob priliki izdaje novega zadružnega zakona je GZZ predložila odredbo, po kateri morajo vse revizijske ustanove, ki imajo včlanjenih vsaj 50 zadrug in so na dan, ko je stopil zakon v veljavo, opravljale revizijo, biti včlanjene v Glavni zadružni zvezi. GZZ je s tem svojim predlogom šla za ciljem, da se izvede koncentracija zadružništva v revizijskem pogledu, kar je tudi najvažnejši pogoj za pravilno razvijanje zadružnega pokreta. Zakonodajalec je sprejel razlog GZZ ter je v zakonu določil odredbe, po katerih bo vsaka zadružniška revizijska organizacija morala biti včlanjena v GZZ. Na ta način je zakonodajalec omogočil koncentracijo zadružništva v revizijskem pogledu z namenom, da onemogoči razcepitev moči v zadružništvu. Istočasno je zakonodajalec s temi odredbami onemogočil obstoj tako imenovanih divjih zadružnih zvez, to je onih zvez, ki niso spadale pod kontrolo nobene vrhovne revizijske zadružne organizacije. Da bi omogočila vsem zadružnim zvezam v državi, da bi se čimprej zbrale pod isto streho, je GZZ na svoji seji 7. oktobra sklenila, da bo v čim krajšem roku imela občni zbor in da bo svoja pravila prilagodila zahtevam novega zadružnega

zakona. Ta svoj sklep je GZZ sporočila tudi kmetijskemu ministrstvu.

Nato GZZ v svojem komunikeju podaja razvoj pogajanj odnosno razgovorov, ki jih je imela na eni strani s kmetijskim ministrstvom, na drugi strani pa s predstavniki zadrug, ki so organizirane v Zvezi za kmetijski kredit ter poudarja v svoji izjavi, da se je GZZ pri teh razgovorih pokazala zelo širokosrčno in je storila vse, da bi se ustanovila sporazumno nova GZZ kot vrhovna centrala jugoslovanskega zadružništva. Ta pogajanja pa niso rodila sporazuma, za kar GZZ odklanja vsako odgovornost, ker je izčrpala vsa sredstva, da bi se nastali spori rešili na miren način s sporazumom vseh zadružnih organizacij. GZZ poudarja, da bo stala, kakor že doslej, vedno in izključno na terenu zadružnih principov in bo delala tudi v bodoče samo v korist zadružništvu. Tudi nadalje se bo držala pozitivnih zakonskih predpisov in bo na svojem občnem zboru prilagodila svoja pravila predpisom novega zadružnega zakona, prepričana, da bodo merodajni činitelji tudi v bodoče pokazali GZZ razumevanje, ki so ga izkazovali doslej. GZZ, katere predsednik je celih devetnajst let notranji minister dr. Korošec, ki so ga zadruge za kmetijski kredit na svojem občnem zboru prav tako izvolile za predsednika svoje nove glavne zadružne zveze, ima včlanjenih 7569 zadrug.

Manufakturo vseh vrst po ugodnih cenah tudi proti plačilu s hranilnimi knjižicami članic »Zadružne zveze« nudi Oblačilnica za Slovenijo v hiši Gospodarske zveze.

Vlaganje prošenj za državno ali banovinsko podporo.

Kmetijsko ministrstvo je poslalo banski upravi dopis z dne 17. septembra 1937, št. 69.465/V, v katerem opozarja na nepravilni postopek zadrug pri prošnjah za državno podporo. Zadruge ne prilagajo prilog, ki se zahtevajo, ali pa vlagajo prošnje naravnost pri ministrstvu, namesto preko svojih zvez in preko kraljevske banske uprave.

Zaradi tega odreja banska uprava (odlok z dne 21. oktobra 1937, III/4 No 6065/1):

1. Vsaka zadruga, ki prosi podporo od kmetijskega ministrstva ali od kraljevske banske uprave, mora svojo prošnjo opremiti s prilogami, ki so našteje v priloženem »Navodilu«. Med temi prilogami mora biti tudi mišljenje in predlog pristojne revizijske zveze. Tako opremljene in pravilno kolkovane prošnje (če zadruga ne uživa taksne prostosti) se predložijo s reskemu načelstvu, ki jih s svojim predlogom pošlje kraljevski banski upravi v nadaljnji postopek.

2. Natanko istega postopka se morajo držati vsa kmetijska društva pri vlaganju prošenj bodisi kmetijskemu ministrstvu, bodisi kraljevski banski upravi, le izmed prilog so dolžna dodati prošnji samo a) zapisnik zadnjega občnega zbora, b) društvena pravila, c) mišljenje in predlog osrednjega društva (če niso popolnoma samostojna) in č) izkaz o dosedaj v zadnjih 10 letih prejetih podporah iz javnih sredstev.

3. Zadruge in kmetijska društva, ki se raztezajo na več okrajev, vlagajo pravilno opremljene prošnje vedno pri banski upravi.

4. Kmetijsko ministrstvo izrečno razglasa, da v svojem proračunu nima sredstev za podpore poedincev, vsled česar so prošnje posameznih oseb naslovljene na kmetijsko ministrstvo brez pomena.

Naročam Vam, da ta odlok publicirate v svojem delokrogu na tak način, da bodo o njem obveščene vse zadruge in kmetijske organizacije, pa tudi občinstvo. V razglasu poudarite, da v bodoče niti ministrstvo za kmetijstvo, niti banska uprava nepravilno vloženih in pomanjkljivo opremljenih prošenj ne bo reševala, pa tudi ne vračala zaradi izpopolnitve odnosno zaradi ponovnega vlaganja po pravi poti.

Navodila za opremo prošenj, ki jih predlagajo kmetijske zadruge ministrstvu za kmetijstvo, oziroma kr. banski upravi v Ljubljani zaradi podpor:

§ 1. Prošnje, naslovljene na kr. bansko upravo, je vlagati vedno preko okrajnih načelstev. Ista pot velja za prošnje naslovljene na kmet. ministrstvo. Le zadružne organizacije, ki se raztezajo na več okrajev, vlagajo prošnje neposredno pri banski upravi.

§ 2. Prošnji je treba priložiti:

1. zadnji računski zaključek z bilanco, iz katerega je razvidna tudi višina deleža in skupno število deležev;

2. poročilo upravnega odbora in nadzorstva o delu zadruge v pretekli poslovni dobi in načrt za delo v bodoče;

3. prepis overovljenega zapisnika zadnjega občnega zbora;

4. zadnjo revizijsko poročilo;

5. potrdilo revizijske zveze o včla-

njenju zadruga z mišljenjem glede podpore in z morebitnim priporočilom:

6. potrdilo o vpisu v združni register;

7. pravila zadruga s spiskom vsega članstva in njihovega poklica;

8. izkaz zadruga o dosedaj prejetih podporah iz javnih sredstev (ustanove, ki je podpora dala, znesek, leto in namen).

§ 5. V prošnji mora biti izčrpno ob-razloženo, v katere namene zadruga podpora prosi. Za nameravane stavbe je

treba poleg naštetih prilog dodati prošnji še načrt in proračun, za razne druge nabave pa vsaj približen predračun. V vsakem slučaju je treba navesti, koliko bodo združniki sami doprinesli v te svrhe, in na kateri način (v denarju, materialu, delu in pod.).

§ 4. Pri novo osnovanih zdru- gah je izčrpno objasniti vse pogoje, ki zdru- gi jamčijo njen razvoj in uspeh, priložiti pa izmed prilog po § 2 vse one, ki jih nova zadruga že lahko predloži (zlasti 2, 3, 5, 6, 7).

Zvezine objave.

Združna šola v Ljubljani. Kmetijsko ministrstvo je z odlokom z dne 16. oktobra 1937, št. 25.276/V odobrilo predlog banske uprave v Ljubljani, da se združna šola v Ljubljani razširi na dva tečaja. To naj se zgodi že v šolskem letu 1937/38.

Na podstavi tega odloka se bo otvo- ril že v letošnjem šolskem letu drugi te- čaj, v katerega morejo vstopiti absol- venti združne šole iz lanskega letnika, pa tudi taki, ki so absolvirali šolo v prej- šnjih letnikih. Prošnje je vlagati pri Združni zvezi v Ljubljani, oziroma pri Zvezi slovenskih zdru- g v Ljubljani.

Prošnjam za sprejem je priložiti rojstni list in izpričevalo o dovršeni za- družni šoli.

Vpisovanje v drugi tečaj bo 24. ja- nuarja 1938 ob 11. uri. Vpisnina znaša din 20.—. Šolnine ni. Redni pouk se bo pričel 25. januarja in bo trajal do ve- like noči 1938.

Inventure pri blagovnih zdru- gah. P r e m o ž e n j e (zaloga blaga, gotovi-

na, dolžniki, premičnine itd.) in dol- govi (deleži, dolg na blagu, izposojila, neplačani stroški itd.) je popisati takoj ob koncu poslovnega leta, t. j. dne 31. 12., ker redno s tem dnem poteče poslovno leto.

Načelstvo odgovarja za pravilnost inventure t. j. za resnični obstoj in vred- nost v inventuri navedenih predmetov in postavk ter mora zato ob popisovanju blaga ugotavljati tudi vrednost. Ne sme pa inventirati tako, da načelstvo pomaga le šteti in meriti blago, cene v inventu- ro pa vstavlja potem poslo- vodja po svoji volji, kakor mu boljše kaže.

Obveznice države za odpis kmečkih dolgov — knjiženje. V knjigi tekočih računov je otvoriti nov račun z naslo- vom: »Obveznice države za odpis kmeč- kih dolgov«. V b r e m e temu računu je vpisati vse obveznice, ki jih je zadruga prejela od PAB, bodisi, da jih hrani do- ma v blagajni ali pa, da jih ima depo- nirane pri Zvezi. V rubriki »Predmet« je navesti obveznice po skupinah (enaki

zneski z odpadajočimi tekočimi številkami obveznic). V rubriki »V breme« pa skupni znesek ene skupine: Na pr.: 15 kom. po 5000 din številke:, skupno din 75.000.—; 20 kom. po 1000 din, številke:, skupno din 20.000.— itd.

V dobro pa je knjižiti na tem računu one obveznice, ki jih zadruga odda (kot zastavo za posojilo, vlagatelju po razporedu itd.) na isti način, kakor zgoraj v breme.

Če so obveznice deponirane pri Zvezi, je to vpisati s posebno opombo pri onih obveznicah, ki so deponirane.

S PAB je otvoriti nov tekoči račun (kakor je voden že z Zvezo) in je z dne 25. 9. 1936 obremeniti ta račun z zneskom, ki ga ima zadruga po bilanci tirjati od Privilegovane agrarne banke, podružnica v Ljubljani. Od PAB prejete zneske pa je temu računu knjižiti v dobro.

Rok za vlaganje prošenj za zaščito denarnih zavodov in kreditnih zadrug je podaljšan do 23. februarja 1938. Tako predpisuje uredba z dne 16. novembra 1937. Posojilnice opozarjamo, da je z gotovostjo pričakovati, da označeni rok ne bo znova podaljšan. Tiste posojilnice, ki mislijo, da se ne bodo mogle ubraniti zaščite, naj pravočasno pripravijo vse, kar je potrebno za prošnjo in naj ne čakajo zadnjega hipa.

Zadružništvo v državi.

† **Nadškof dr. Anton Bauer.** V torek dne 7. decembra letošnjega leta je nenadoma umrl prevzvišeni nadškof zagrebški in hrvatski metropolit dr. Anton Bauer. Rojen je bil kot sin preprostih staršev 11. januarja 1856. Po dovršenih

bogoslovnih študijah v Budimpešti in na Dunaju je bil l. 1879. posvečen v duhovnika, l. 1887. pa je bil imenovan za docenta na bogoslovni fakulteti v Zagrebu, kjer je l. 1904. postal redni profesor. L. 1914. tik pred svetovno vojno je zasedel stolico zagrebških nadškofov. Naš list je maja 1914 priobčil tedaj sledečo notico:

»Dne 26. aprila je zasedel stolico zagrebških nadškofov pokrovitelj »Središnje zveze hrvatskih seljaških zadrug« dr. Ante Bauer. Njegovo ime je tesno združeno s hrvatskim zadružništvom, za katero je vedno vneto deloval, za katero je kakor apostol in navadni delavec-zadruhar prepotoval vso hrvatsko domovino. S svetim prepričanjem se je potegoval vselej in na vsakem mestu za velike ideje in ideale zadružništva, ki ga je vedno smatral za temelj vsakojakemu gospodarskemu in moralnemu delu za ljudstvo. Kot pravi svečenik svojega naroda se je smatral dolžnega, da deluje za ljudstvo tudi na polju zadružništva. S svojim delom si je znal pridobiti ljubezen in občno spoštovanje v hrvatskem zadružnem svetu in zato se je hrvatska zadružna organizacija postavila pod njegovo pokroviteljstvo. Vsled tega so hrvatski zadružni krogi z veseljem pozdravili vest, da je prvo mesto v cerkveni hierarhiji hrvatski zavzel njihov prvi in najuglednejši zadruhar.«

Pokojnik je bil izredno močna osebnost.

Kot zadruharja, ki je v tako odlični meri pomagal orati zadružno ledino med bratskim hrvatskim narodom, ga bodo tudi naši zadruharji ohranili v hvaležnem spominu.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani je imela ob koncu lanskega leta

381 zadrug. Razen 5 so imele vse svoj sedež v dravski banovini. Največ je bilo med njimi kreditnih, namreč 154, potem slede mlekarske 31, živinorejske 31, nabavne in prodajne 29, električne 24, stavbinske 24, kmetijske strojne 19, vodovodne 16, tiskovne in založniške 8, vinarske in sadjarske 6, osrednji kmetijski 2 in raznovrstne druge zadruge 14.

Bilanca izkazuje med pasivi: deleži din 343.900.—, rezervni sklad 989.655.—, vloge v tekočem računu 22.845.195.—, kredit pri Narodni banki 2.610.000.—, združni pomožni sklad 1.449.089.—, dr. Marušičev podporni sklad 111.500.—, prehodni 144.079.—, prebitek 31.119.—. Kot aktiva izkazuje bilanca: gotovina 46.006.—, naložen denar 197.250.—, vrednostni papirji 624.150.—, krediti v tekočem računu 26.603.035.—, vrednost tiskovin 10.289.—, inventar 87.728.—, nepremičnine 922.460.—, prehodni 29.457.—.

Gospodarstvo.

Obroki kmečkih dolgov. Z ozirom na neko mnenje, da je mogoče izposlovati si ali pri davčnih upravah ali pri Privilegirani agrarni banki odlog plačil ali pa odpis za dospele letne obroke, priobčujemo naslednje pojasnilo ljubljanske podružnice Privilegirane agrarne banke:

Da bodo kmetje-dolžniki Privilegirane agrarne banke točno obveščeni o svoji dolžnosti plačevanja letnih obrov, se opozarjajo na sledeče:

Po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov je Privilegirana agrarna banka prevzela od denarnih zavodov zaščitene terjatve za račun države. Dokler Priv. agrar. banka ne bo izvršila končnih ob-

računov, se izterjujejo letni obroki začeni od 1. novembra 1936 tako, kakor so jih izračunali denarni zavodi v svojih začasnih obračunih. Znižba obrov pri dolgovih nad 25.000 din se upošteva šele potem, ko banka prejme od sodišča pravomočen sklep o znižbi, dočim je znižba pri dolgovih pod tem zneskom že upoštevana. Ko pa bo banka izvršila končni obračun, pa bo pri vsakem dolžniku upoštevala in izvršila potrebne korekture in šele tedaj bodo dolžniki dobili od banke končnoveljavno obvestilo o stanju svojih dolgov pri Priv. agrarni banki. Delo je pri banki sedaj že toliko napredovalo, da bodo dolžniki v najkrajšem času po vrsti začeli dobivati ta bankina obvestila.

Letnih obrov pa ne izterjuje banka sama, temveč delajo to davčne uprave na podlagi seznamov, ki jih v to svrhu dobivajo od banke. Davčne uprave morajo pri tem postopati po navodilih, ki jih prejemaajo preko svojih finančnih ravnateljstev od finančnega ministrstva. Če dolžnik ne plača dospelega obroka po opominu davčne uprave, ima davčna uprava obrok izterjati prisilno s prodajo premičnin. V kolikor se niti na ta način ne bi moglo dobiti plačila, bodo davčne uprave morale uvesti pri sodišču postopanje za dražbo nepremičnin, in sicer zadostuje, da stavijo samo tozadevni predlog in mu priložijo izpisek iz svojih knjig, oziroma iz seznama Priv. agrarne banke za izterjavo anuitet. Da bi se dolžniki temu ognili, jim Priv. agrar. banka na njihovo prošnjo dovoljuje, da prostovoljno odprodajo del svojih nepremičnin in da se ta del bremen prosto odpiše, pod pogojem seveda, če kupnina predstavlja zadostno sorazmerno kritje.

Niti Priv. agrarna banka niti davčne uprave pa nimajo zakonske možnosti, da dovoljujejo odlog plačila dospelih letnih obrokov. To velja tako za prvi, kakor tudi za drugi obrok, ki je tudi že zapadel v plačilo 1. novembra t. l. in so davčne uprave že dobile sezname dolžnikov, od katerih je treba drugi obrok izterjati. V kolikor se obroki niso takoj izterjevali prisilnim potom od zamudnih dolžnikov, se je to zgodilo le na podlagi posebnih pooblastil finančnega ministrstva, ki pa so že davno potekla.

Zato je treba dospele obroke v izogib sitnosti in stroškov, ki so zvezani s prisilno izterjavo, takoj plačevati.

Čl. 48 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov predpisuje, da ima dolžnik, ki ne plača dospelega obroka, takoj plačati ves dolg; on torej izgubi ugodnost obročnega odplačevanja v 12 letih. V istem členu je določena ena edina izjema: če je bil prizadet od elementarne (vremenske) nezgode in se mu je zaradi takšne škode dovolil odpis davka, potem to določilo ne velja. S tem pa ni rečeno, da bi bil oproščen plačila zapadlega obroka. Tega mora plačati v vsakem primeru, le celoten dolg se tedaj ne more od njega zahtevati, anuiteta pa se ima kljub temu od njega izterjati event. tudi prisilnim potom. Samo takšno tolmačenje čl. 48 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov je pravilno in tako ga tolmači tudi ministrstvo financ, ki je

v zadevah kmečkih dolgov pri Privilegirani agrarni banki vrhovna instanca. Zato Priv. agrar. banka v nobenem primeru in pod nikakršnim pogojem ne more in ne sme dovoljevati odloga plačila dospelih letnih obrokov.

Pravilnik o plačevanju dolgov vlagateljem in ostalim upnikom denarnih zavodov in zadrug pod zaščito s 5% nimi obveznicami za likvidacijo kmetских dolgov. Pravilnik nosi datum 29. novembra 1937, stopil pa je v veljavo dne 30. novembra 1937. Glasi se:

1. Vlagatelji in ostali upniki zavodov in zadrug, ki uživajo zaščito po uredbah z dne 25. novembra 1934, smejo do dne 28. februarja 1938 zahtevati, naj jim zavod ali zadruga v izplačilo terjatev da 5% ne obveznice, izdane po predpisih uredbe o likvidaciji kmetских dolgov z dne 25. septembra 1936.

2. Zavodi in zadruge morajo vse svoje obveznice, ki jih imajo ali jih pozneje dobe od Priv. agrarne banke, dati v odplačilo dolga svojim upnikom, ki se jim prijavijo v prednjem roku. Upniki so dolžni sprejeti obveznice z njih popolnim imenskim zneskom.

3. Kolikor bi skupni znesek obveznic, tako tistih, ki jih zavod ali zadruga ima, kakor tudi tistih, ki jih pozneje od Privilegirane agrarne banke prejme, ne zadostoval, da bi se izplačali vsi prijavljeni vlagatelji in ostali upniki, razdeli zavod ali zadruga obveznice med vlagatelje in upnike sorazmerno z njih prijavljenimi terjatvami.

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Narodnega Gospodarja“ Ljubljana, Zadrúžna zveza. Izdajatelj: Zadrúžna zveza v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, tajnik Zadrúžne zveze v Ljubljani. — Za Zadrúžno tiskarno: Maks Blejec v Ljubljani.

